

Savivaldybių žinios

Nr. 30 (663)

2013 m. spalio 31 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina ketvirtadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kauno regionas atsakingai ruošiasi įsisavinti ES paramą

Vieno didžiausių Lietuvoje Kauno regiono plėtros tarybos posėdyje aptartos naujojo, 2014–2020 m. ES finansinio laikotarpio perspektyvos

4–5 p.

Po posėdžio Kauno regiono plėtros taryba buvo pakviesta susipažinti su Raseinių rajone veikiančia viena didžiausių užsienio kapitalo tekstilės įmonių – „Danspin“

Romo Gurklio nuotr.

Stiprinamas Lietuvos ir Moldovos vietos savivaldos bendradarbiavimas

Moldovos vietos savivaldos kongreso delegacija Lietuvoje domėjosi vietos savivaldos stiprinimu _____ 6 p.

ELP politinė grupė Kaune aptarė energetinį saugumą

Vienas didžiausių ES Regionų komiteto politinių grupių – EPP frakcijos – išvažiuojamajame posėdyje konstatuota, kad energetinės problemos, su kuriomis susiduriama Lietuvoje, greitai taps visos Europos problema _____ 7 p.

„Valstybė susideda iš 60 savivaldybių“

Seimą pasiekus 2014 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų įstatymų projektams, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkė Virginija Baltraitienė pripažįsta, kad savivaldos padėtis išlieka sudėtinga _____ 15 p.

KAUNO REGIONAS ATSAKINGAI RUOŠIASI ĮSISAVINTI ES PARAMĄ

Didžioji posėdžio dalis buvo skirta 2014–2020 m. regioninės politikos perspektyvoms aptarti

Raseinių rajono savivaldybėje vykusiame Kauno regiono plėtros tarybos posėdyje aptartos regiono problemos ir naujojo, 2014–2020 m. ES finansinio laikotarpio perspektyvos. Raseinių rajono merui Algimantui Mieliniui tarus sveikinimo žodį, o Ariogalos seniūnės Renatos Aleksiejienės šeimai tarybos darbo pradžią pagyvinus daina ir įteikus svečiams Raseinių krašto žemdirbių išaugintos duonos kepalą, renginio vairs buvo perduotas Kauno regiono plėtros tarybos pirmininkui. Kauno regionas vienija aštuonias savivaldybes: Kauno, Kėdainių, Raseinių, Prienų, Jonavos, Kaišiadorių rajonų, Kauno miesto ir Birštono. Tarybai, kuri susideda iš 22 minėtų savivaldybių atstovų (merų, vicemerų ir tarybų narių), vadovauja Kauno rajono meras Valerijus Makūnas.

BUS IŠSKIRTOS TIKSLINĖS TERITORIJOS

Didžioji posėdžio dalis buvo skirta 2014–2020 m. regioninės politikos perspektyvoms aptarti. Numatomus ES finansavimui tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijus pristatė Vidaus reikalų ministerijos (VRM) Regioninės politikos departamento direktorius Arūnas Plikšyns.

Europos Komisija 2013 m. liepos 22 d. pateikė išankstinę informaciją, pagal kurią Lietuvai 2014–2020 m. skiriama valdyti ES struktūrinė parama turėtų sudaryti beveik 7 mlrd. EUR iš Euro-

Raseinių rajono merui Algimantui Mieliniui ir Kauno rajono merui, Regiono plėtros tarybos pirmininkui Valerijui Makūnui (nuotr. dešinėje) įteikus Raseinių krašto žemdirbių išaugintos duonos kepalą prasidėjo posėdis

pos regioninės plėtros, Europos socialinio ir Sanglaudos fondų bei lėšų Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui. Galutinę informaciją apie Lietuvai numatomą 2014–2020 m. ES paramą EK pateiks pasiekus galutinį susitarimą dėl veiklos rezervo taikymo, Europos paramos fondo labiausiai nepasiturintiems asmenims ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos. ES struktūrinės paramos paskirstymas pagal konkrečias sritis priklausys ir nuo derybų su EK dėl Partnerystės sutarties ir veiksmų programos projektų.

Kalbant apie Europos regioninės plėtros fondą, naujajam paramos laikotarpiui bus išskirtos tikslinės teritorijos. Į jas patektų didieji miestai (galimos 7 teritorijos), antrojoje kategorijoje – miestai ir savivaldybių centrai, turintys nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų, trečiojoje – nuo 1 iki 6 tūkst. gyventojų turinčios teritorijos, išskyrus savivaldybių centrus. Svarbus vaidmuo skirstant šias lėšas, atsižvelgus į tam tikrus kriterijus, teks ir regionų plėtros taryboms. Pavyzdžiui, gyvenvietės ir miestus nuo 1000 iki 6000 gyventojų, taip pat turinčias mažiau nei 1000 gyventojų, finansavimui atrinktų būtent regionų plėtros tarybos.

Remdamasis siūlomu modeliu Raseinių rajonas galėtų tikėtis paramos Raseinių miestui (nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų turinčių vietovių kategorijoje), Viduklei ir Ariogalai (nuo 1 iki 6 tūkst. gyventojų turinčių vietovių kategorijoje). Tačiau siekiant ES finansavimo projektams reikia atitikti ir kitus reikalavimus, įrodančius, kad kaip tik šios tikslinės teritorijos patiria vystymosi (ekonominius, socialinius ir demografinius) sunkumus, kuriuos būtina pašalinti. Vidaus reikalų ministerija pateiktas projektas nėra galutinis, ministerija iš regionų plėtros tarybų iki metų pabaigos dar lauks pasiūlymų dėl tikslinių teritorijų išskyrimo.

2007–2013 M. TOLI PAŽENGTA Į PRIEKĮ

Kauno regiono plėtros taryba taip pat buvo pakviesta apsilankyti Raseinių rajone veikiančiose didžiausiose užsienio kapitalo įmonėse „Danspin“ ir „Norvelita“. Danų kapitalo tekstilės įmonė „Danspin“, perėmusi „Drobės“ patirtį, karšia ir verpia natūralią vilną ir sintetinius pluoštus, gamina siūlus kilimams austi. Žaliava verpalams gaminti įvežama iš Naujosios Zelandijos,

Australijos, Didžiosios Britanijos, Islandijos, Ispanijos ir kitų šalių. Per parą apie 300 įmonės darbuotojų perdirba 30 tonų vilnos ir pagamina 25–27 tonas verpalų, kurie eksportuojami į Šveicariją, Daniją, Olandiją, Belgiją, Didžiąją Britaniją, Vokietiją, JAV. Įmonė gamina verpalus ir orlaivių „Boeing“ kiliminei dangai, turinčiai specialius saugos reikalavimus. Raseiniuose 11 metų veikianti „Danspin“ yra viena didžiausių Europoje verpalų gaminių srityje.

Lietuvos ir Norvegijos uždaroji akcinė bendrovė „Norvelita“ yra viena didžiausių žuvų perdirbimo įmonių šalyje, kurioje dirba apie 900 darbuotojų. Įsteigta 1995 m., savo veiklą pradėjo nuo prekybos šaldytomis žuvmis. Vadovaujant akcininkui ir generaliniam direktoriui Jordanui Kenstavičiui, įmonė sparčiai išaugo ir dabar yra tarp lyderiaujančių lašišų perdirbimo įmonių Europoje. Įmonės svetainėje nurodoma, kad ji kasmet perdirba apie 14 tūkst. tonų lašišų ir 4 tūkst. tonų silkų, skumbrių ir baltųjų žuvų. Lašišų produktai sudaro didžiąją dalį, 95 proc. jų eksportuojama į užsienį. J. Kenstavičius tvirtino, kad Raseinių rajone jam jau sunku surasti reikiamą darbuotojų skaičių.

Kauno regionas – vienas didžiausių Lietuvoje, turintis daugiau kaip 600 tūkst. gyventojų, iš kurių 400 tūkst. – darbingo amžiaus. Valerijus Makūnas pasidžiaugė, kad ne tik Raseinių, bet ir kitose regiono savivaldybėse sėkmingai kuriamos darbo vietos, todėl nedarbas čia santykinai mažesnis, nei vidutiniškai Lietuvoje.

Kauno regiono plėtros tarybai VRM Regioninės politikos departamento Sanglaudos skatinimo veiksmų programos skyriaus vyriausioji specialistė Kauno apskrityje Justina Banionienė pateikė informaciją apie Kauno regiono projektų sąrašų sudarymo eigą ir projektų įgyvendinimą. Apibendrinamas pateiktus duomenis Tarybos pirmininkas V. Makūnas pažymėjo, kad Kauno regione 2007–2013 m. ES finansinis laikotarpis praėjo sklandžiai.

„Iš pradžių buvo nerimo, kaip kiekvienai regiono savivaldybei pritraukti daugiau ES lėšų. Galiausiai ir didelė Kauno savivaldybė, ir kitos, mažesnės, sutarėme, kaip teisingai paskirstyti pinigus. Gerai, kad savivaldybės skyrė lėšų projektams bendrai finansuoti, todėl daugelį jų pavyko įgyvendinti“, – kalbėjo V. Makūnas.

LŪKESČIAI IR NERIMAS

Aptardamas naują finansavimo laikotarpį, kuris bus labiau orientuotas į problemiškas teritorijas, V. Makūnas kalbėjo ir apie regiono lūkesčius, ir apie tam tikrą nerimą, kad geriau besitvarkančios savivaldybės negaus norimos paramos iš ES fondų.

„Dabar į pirmą vietą keliami verslumo, skurdo mažinimo kri-

terijai. Iš tiesų žiedinėse savivaldybėse, kur ir verslo, ir gyventojų yra daugiau, skurdo problemos yra mažesnės, daugiau sukuriama darbo vietų. Tačiau žiedinėse savivaldybėse taip pat daug specifinių problemų, kaip pavėžėjimo, privažiavimo prie įmonių, ikimokyklinių įstaigų tinklo problema. Antai Kauno rajone sparčiai didėja gimstamumas, todėl trūksta ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Taip savivaldybės biudžetui atsiranda nemaža našta. Mums reikės rimtai aptarti naujojo finansinio laikotarpio kriterijus, kad nebūtų nuskriausta nė viena savivaldybė“, – samprotavo V. Makūnas.

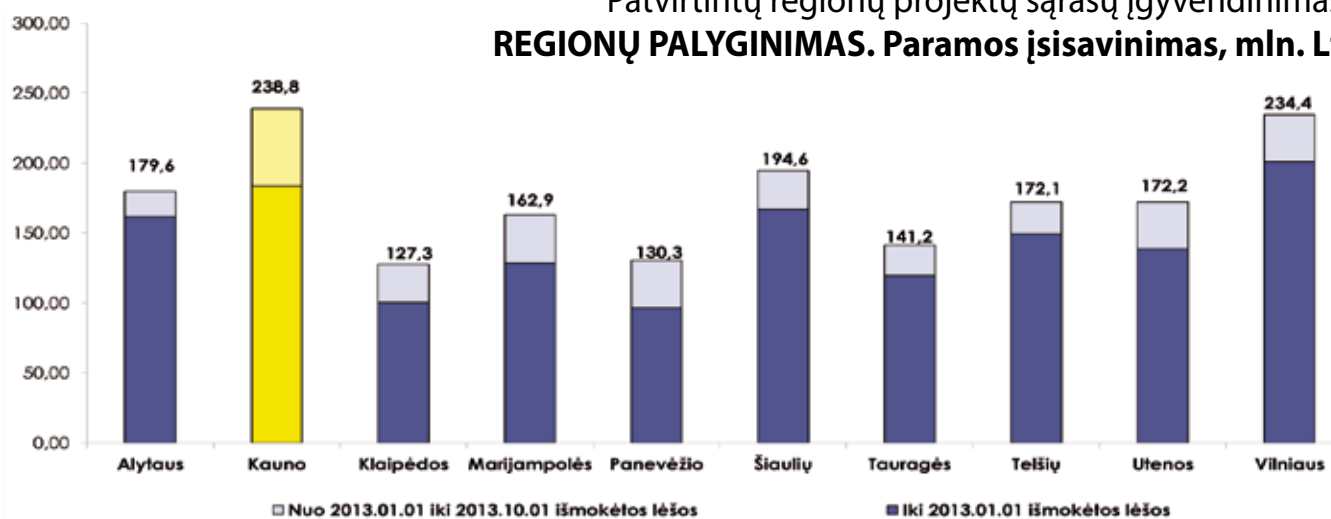
Jis minėjo, kad 17 tikslinių Kauno rajono teritorijų galėtų pretenduoti į finansuojamų sąrašą. Dauguma Kauno rajono gyvenviečių patenka į III kategoriją, turinčią nuo 1 iki 6 tūkst. gyventojų. Tačiau ir kitose regiono savivaldybėse daug gyvenviečių, kurios verčiasi sunkiau. „Kauno regione kuriasi daug įmonių. Iš pažiūros atrodo, kad jei verslo yra daug, problemų turėtų būti mažiau ir tarsi ypatingo finansavimo nereikia. Vis dėlto ir pažengusios vietovės turi specifinių problemų, kurias būtina spręsti, taigi turime diskutuoti, tartis ir išmintingai numatyti savo strategiją“, – kalbėjo Kauno regiono vadovas.

Regiono yra nacionalinės reikšmės objektų, tokių kaip Kauno tarptautinis oro uostas, LEZ, planuojamas statyti Viešasis logistikos centras. Meras pažymėjo, kad verslas kuria darbo vietas, tačiau sukelia ir tam tikrų nepatogumų vietos gyventojams. Dažniausiai žmonės kenčia dėl triukšmo, taršos, vibracijos, dulkių, kvapų. Todėl, V. Makūno nuomone, tokioms gyvenvietėms, kaip Karmėlava ir Ramučiai, taip pat reikėtų ES finansavimo. Problemų dėl verslo plėtros turi ir Garliava, Akademija, Ringaudai.

„Turime verslui degti žalią šviesą, nes be verslo neįmanoma sukurti darbo vietų. Tačiau tuo pat metu tose teritorijose reikia kurti parkus, skverus, statyti vaikų darželius, rūpintis vandentvarka. Žmonės turi pajusti realią projektų naudą“, – kalbėjo V. Makūnas.

Politikas džiaugėsi, kad Kauno regiono plėtros tarybą sudaro gera komanda. Kiekvienas posėdis vyksta skirtingoje savivaldybėje, sudaromos galimybės susipažinti su įgyvendinamais ES projektais. „Smagu, kad atnaujinami pastatai, statomi daugiaviečiai centrai, vykdomi kaimo plėtros projektai. Su Regiono plėtros agentūra deriname mūsų edukacines keliones į užsienį. Buvome Austrijoje, Vokietijoje, domėjomės atliekų tvarkymo, šilumos ūkio pertvarkos, daugiabučių namų atnaujinimo programomis. Pasisėmus patirties lengviau priimti sprendimus“, – tvirtino V. Makūnas.

Patvirtintų regionų projektų sąrašų įgyvendinimas REGIONŲ Palyginimas. Paramos įsisavinimas, mln. Lt

EU2013.LT

ELP POLITINĖ GRUPĖ KAUNE APTARĖ ENERGETINĮ SAUGUMĄ

Indrė Venckūnaitė da Silva Lemos

LSA atstovė Briuselyje

Europos Sąjungos savivaldybių ir regionų vadovai, atstovaujantys dešniosios pakraipos partijoms – Regionų komiteto Europos liaudies partijos (EPP) politinės grupės nariai Kauno miesto savivaldybės mero Andriaus Kupčinsko kvietimu spalio 17–18 d. Kaune aptarė Europos energetikos politiką, energetinio saugumo, energetikos tinklų sujungimo bei kitus klausimus.

Vienos didžiausių Europos Sąjungos Regionų komiteto politinių grupių – EPP frakcijos išvažiuojamasis posėdis ir seminaras vyko Kauno ryšių istorijos muziejuje, kuriame gausiam Lietuvos žurnalistų būriui buvo surengta spaudos konferencija.

Regionų komiteto EPP politinės grupės pirmininkas Michaelis Schneideris pradėdamas seminarą pabrėžė, kad energetinis saugumas yra vienas didžiausių iššūkių ES. Aktualūs ne tik politiniai, bet ir techniniai sukauptos energijos saugojimo, perdavimo pajėgumų stiprinimo ir skirstomųjų tinklų plėtros klausimai.

Padėtį Kaune apžvelgė miesto meras Andrius Kupčinskas. Jis teigė, kad Rusijos dujų bendrovė „Gazprom“ nevykdo sutartinių įsipareigojimų dujas ir šilumą tiekti suderėtomis kainomis. Be to, įmonė neinvestuoja į elektrinės ir viso šilumos ūkio atnaujinimą, kaip buvo numatyta, todėl Kauno mieste mokesčiai už šildymą yra vieni didžiausių Lietuvoje. Meras kvietė Europos kolegas itin atsargiai priimti sprendimus, kurie sukuria monopoliją viename ar kitame sektoriuje. Kaip vieną iš perspektyvių planų meras įvardijo būsimus atliekų deginimo įrenginius, kurie miestui tiesks daug pigesnę šilumą. Pasak A. Kupčinsko, Lietuvą gelbėja ES reikalavimas iki 2020 m. sumažinti anglies dvideginio emisijas. Tokiu būdu miestai investuoja į biokuro katilines, o rimti užsienio investuotojai įžvelgia palankias rinkos sąlygas. Tik diversifikuoti energijos ir šilumos šaltiniai gali padėti išbristi iš energetinės salos, kurioje šiuo metu vis dar yra Lietuva.

Buvęs premjeras, Seimo narys, Tėvynės Sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas Andrius Kubilius savo pranešimu kolegas iš Regionų komiteto supažindino su Lietuvos situacija elektros energijos, dujų ir šilumos sektoriuose.

Buvęs premjeras pateikė statistiką – kad dujų sektoriuje Lietuva 100 procentų yra priklausoma nuo jų tiekimo iš Rusijos Federacijos ir už tas pačias dujas moka 40 proc. brangiau nei Vokietija. A. Kubilius pabrėžė, kad itin svarbios paramos iš Europos Komisijos buvo sulaukta 2007 m. sukuriant BEMIP (Baltijos energetikos rinkos bendrą jungčių planas) darbo grupę, kuri padėjo Lietuvai įgyvendinti konkrečius planus siekiant išvengti energetinių sąlų. Buvo ieškoma alternatyvų dujų sektoriuje, pradėtas diegti III energetikos paketas. Buvęs premjeras pasidžiaugė, kad

dabartinė Vyriausybė pakartotinai ieško galimybių atnaujinti atominės elektrinės statybas Lietuvoje galimybes. Lietuvos visuomenė turi būti pakviesta dar vienai diskusijai, – ar saugi ir moderni atominė elektrinė nėra tinkamiausias Lietuvai kelias siekiant energetinės nepriklausomybės? Visos kitos priemonės nepatenkina visų Lietuvos energijos poreikių, o importas visais atvejais didina priklausomybę. A. Kubilius paminėjo, kad tokios šalys kaip Suomija, Švedija numato eiti branduolinės energetikos keliu ir jų planuose net keliolika naujų elektrinių. „Be abejo, Lietuvos žmonės patys pasirinks kelią. Tačiau norime paskatinti dar kartą apie tai padiskutuoti“, – sakė A. Kubilius.

Kolegos iš Lenkijos, Vokietijos labai aktyviai reagojo į Lietuvos atstovų kalbas ir iškeltas problemas. Vienareikšmiškai sutarta, kad problemos, su kuriomis susiduriama, neapsiriboja vien Lietuva ir labai greitai taps visos Europos problema, ypač pereinant prie nebranduolinės energetikos ar atsisakant iškastinio kuro. Europos merams tai ypač aktualūs klausimai, nes jie tiesiogiai atsakingi už piliečių gerovę kiekvienoje Europos savivaldybėje.

Seminaro dalyviai turėjo galimybę išgirsti Europos Komisijos atstovo energetikai komisaro Guntherio Oettingerio poziciją specialiai šiam susitikimui iš anksto parengtame vaizdo pranešime. Jame komisaras pasveikino diskusiją šiuo itin opiu Europai klausimu, pabrėžė pagrindines priemones, kurios turi eiti lygiagrečiai su energijos šaltinių paieška ir diversifikacija – tai taupymo skatinimas, tiekimo tinklų priderinimas prie atsinaujinančios energetikos būdu pagamintos energijos. Komisaras pabrėžė, kad vienos šalies pastangų nebus pakanka, bendra Europos Sąjungos energetikos rinka reikalauja kitokio požiūrio ir bendrų veiksmų. „Europai reikalinga bendra veikla ir jungtys, kad nė viena Europos šalis nebūtų izoliuota“, – sakė komisaras. Tai paskatins ir nauji Europos Komisijos žingsniai – bendro intereso energijos projektų paketas, kuris bus finansuojamas naujuoju finansavimo laikotarpiu.

Lietuvos delegacijos Regionų komitete pirmininkas Arnoldas Abramavičius seminare apžvelgė Ignalinos atominės elektrinės uždarymo ir išmontavimo darbų istoriją ir dabartinę padėtį. Seminare kalbėjęs Europos Parlamento narys Algirdas Saudargas supažindino su Europos Parlamento iniciatyvomis sprendžiant energetinės izoliacijos ir papildomų šaltinių paieškos klausimus, o buvęs Lietuvos ūkio ministras, Seimo narys Dainius Kreivys su kolegomis iš Europos Petra Dolata-Kreutzkamp (Jungtinė Karalystė, Energetikos ir išteklių tyrimų instituto direktorė) ir Micheliu Lebrunu (Regionų komiteto EPP politinės grupės pirmasis vicepirmininkas) diskutavo apie energetines jungtis, salas ir jų ekonominius bei politinius padarinius.

Regionų komiteto EPP politinės grupės pirmininkas M. Schneideris spaudos konferencijos ir susitikimo metu priminė apie Regionų komiteto plenarinėje sesijoje spalio 8 d. Briuselyje Lietuvos delegacijos pateiktą deklaraciją dėl Rusijos Federacijos vykdomos nepagrįstos ekonominės agresijos prieš Lietuvą. Pirmininkas pasidžiaugė, kad ši Lietuvos delegacijos deklaracija Regionų komitete buvo sutikta pritariamais plojimais, nes tokie trečiųjų šalių žingsniai, nukreipti prieš vieną šalį, yra vieningai smerktini. „Tai nėra agresija tik prieš vieną šalį. Lietuva pirmininkaujanti ES valstybė, todėl veiksmai iš Rusijos pusės aiškiai parodo, kad tai agresija prieš visą ES. Rusija turi nutraukti šias aiškiai politiškai motyvuotas priemones, kuriomis siekiama sutrikdyti Lietuvos ekonomiką. O Europos Komisija turi veikti nedelsdama ir kreiptis į Pasaulio prekybos organizaciją, reikalaujama imtis priemonių nutraukti tokius veiksmus“, – labai konkrečiai kalbėjo M. Schneideris.

Svečiai taip pat lankėsi vienoje didžiausių Baltijos šalyse „Žalgirio“ arenoje, taip pat susipažino su Kauno miesto istorija ir jo įžymiausiomis vietomis.

„Valstybė susideda iš 60 savivaldybių“

Spalio pabaigoje Seime įregistruoti ir pateikti 2014 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų įstatymų projektai. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas biudžeto projektus turi apsvarstyti iki lapkričio pradžios ir pateikti savo pasiūlymus. Biudžeto svarstymo išvakarėse apie požiūrį į savivaldos problemas ir galimus sprendimo būdus teiravomės Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkės VIRGINIJOS BALTRAITIENĖS.

Savivaldybės iki šiol sunkiai gyvena dėl sunkmečiu sumažintų biudžetų, dalis laviuoja ant bankroto ribos, joms tenka atsisakyti ES projektų, neturint galimybės skirti dalies finansavimo iš savo biudžetų. Ką naujas valstybės biudžetas žada savivaldai? Ar numatoma kaip nors spręsti opią sumažinto dotavimo problemą? Kokia Jūsų, kaip komiteto pirmininkės, nuomonė šiuo klausimu?

Savivaldos padėtis yra gana sudėtinga. Negirdėjau, kad kokia valstybinė institucija – ministerijos ar joms pavaldžios įmonės – savo darbuotojams lieptų eiti nemokamų atostogų. O savivaldybėse jau ne vieni metai darbo užmokesčio visiems metams neužtenka. O juk savivaldybių įstaigos nėra tokios, kur žmonės uždirba didžiulius atlyginimus: tai daugiausia kultūros, socialiniai darbuotojai, seniūnijos. Žmogus, gaudamas vos didesnę nei minimalią algą, turi porą mėnesių per metus išeiti nemokamų atostogų. Turbūt nė vienoje pasaulio valstybėje šitaip nėra. Svarbiausia ir baisiausia, kad padėtis nesikeičia.

Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą labai domina savivaldybių biudžetai. Bendraudama su merais girdžiu nuogąstavimus, kad kiti metai nebus geresni. Neužteks ir darbo užmokesčių, ir kitoms funkcijoms. Premjeras tvirtina, kad yra padidintas atskaitymas nuo gyventojų pajamų mokesčio ir savivaldybių biudžetai didės, bet ne tiek, kad būtų padidinti darbo užmokesčiai ir užtikrintas savarankiškųjų funkcijų vykdymas. Matyt, 2014 metai nebus geresni, mat klausimą dėl darbo užmokesčio didinimo kelia ir visi tie, kurie nėra valstybės tarnautojai, bet yra išlaikomi iš valstybės biudžeto: kultūros, socialiniai darbuotojai, mokytojai. Socialinė įtampa dar labiau padidėjo po Konstitucinio Teismo sprendimo, kad valstybės tarnautojams reikia atstatyti darbo užmokesčių ir nuo lapkričio 1 d. jie gaus didesnę atlyginimą. O dirbantiems pagal darbo sutartis atlyginimai nedidės. Manau, kad tai visiškai neteisinga ir kad pateikus biudžetą bus registruotos pataisos. Šnekėsimės valdanciojoje koalicijoje, kad savivaldybėms būtų numatyta tiek lėšų, kad ir šitiems darbuotojams būtų galima padidinti užmokesčių. Jei Vyriausybė nesiima bendro sprendimo padidinti bazinį dydį, kuris nuo 128 buvo sumažintas iki 122 Lt (atrodo, nedaug – 6 litais, bet gražinus žmogui nors 50 litų padidėtų atlyginimas). Jeigu šito nesprenžia visos valstybės mastu ir palieka pačioms savivaldybėms spręsti, tai turi joms užtikrinti pakankamą asignavimų dydį, kad būtų galima žmonėms šiek tiek padidinti atlyginimus ir kad jiems nebereikėtų eiti nemokamų atostogų. Tai turbūt bus pats svarbiausias klausimas svarstant 2014-ųjų biudžeto projektą. Turime susivienyti ir padaryti taip, kad atlyginimai didėtų tiems, kurie mažiausiai gauna.

Vyriausybės pažadais nemažinti lėšų švietimo sistemai jau nusivylė šio sektoriaus darbuotojai: savivaldybės tas lėšas galės panaudoti ne tik švietimo darbuotojų algoms ir išeitinėms, bet ir kitoms reikmėms...

Nors pati buvau savivaldybininkė, bet pasisakau prieš, kad iš švietimo krepšelio būtų imami pinigai bendram naudojimui. Yra ir siūlymas švietimą padaryti savarankišką funkciją. Tai reikštų, kad nebebūtų tikslinės dotacijos ir savivaldybės švietimo pinigus galėtų naudoti kur tik nori: ir keliams tiesti, ir gatvių apšvietimui. Toks žingsnis savivaldybes supriešintų tiek su švietimiečiais, tiek su kultūros, tiek su socialiniais darbuotojais. Suprantu, kad savivaldybėms turi būti suteiktas didelis savarankiškumas, visada už tai pasisakau, bet negalima priešinti tarpusavyje. Manau, kad tikslinė dotacija švietimui, gal ne kaip krepšelio metodika, turi išlikti.

Noriu pasidžiaugti komitetu, kuris nepolitikuoja, čia atėjo dirbti su savivaldos reikalais supažinę žmonės ir visada sutariame dėl svarbiausių dalykų, nežūrint, kas kokiai partijai atstovauja. Man labiausiai pikta, kai apie savivaldos reikalus šneka tie, kurie nei taryboje buvę, nei savivaldybėse dirbę, ir mano, kad savivaldybės dirbs, kaip joms bus nurodyta. Mūsų komiteto pagrindinis uždavinys – įrodyti, kad valstybė susideda iš 60 savivaldybių. Kaip ten žmonės gyvena, ar jie turės darbo, ar galės mokėti mokesčius, taip gyvena ir pati valstybė.

Į komiteto darbotvarkę šiuo metu yra įtrauktos kelios Vietos savivaldos įstatymo pataisos. Kokie numatomi šio įstatymo pakeitimai, Jūsų nuomone, yra esminiai ir aktualūs visoms savivaldybėms?

Labai svarbių pakeitimų nenumatome. Šiek tiek stipriname seniūnaičių pozicijas. Manome,

kad jie šalia seniūnų yra patariamoji grandis. Į jų siūlymus turėtų atsižvelgti ir seniūnai, ir savivaldybių administracijos. Numatome, kad seniūnaičių institucijai būtų skirta lėšų, kad jie galėtų važinėti, spręsti žmonėms svarbius klausimus. Komitetas susitiko su Seniūnų asociacija ir jau yra užsibrėžęs stiprinti seniūnų pozicijas. Jas sustiprinus sustiprėtų ir seniūnaičių, kaip patariamojo organo, institucija. Kažkada seniūnai turėjo tarybas, manau, kad ateityje, jei seniūnas bus renkamas, seniūnaičiai turėtų būti kaip patariamoji taryba. Turėtume suaktyvinti ir žmonių iniciatyvą rinkti seniūnaičius. Esminiai Vietos savivaldos įstatymo pakeitimai būtų daromi tada, jei apsispręstume tiesiogiai rinkti merus.

Komiteto paskelbtoje Rudens sesijos darbų programoje numatyta svarstyti ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų pakeitimą ir papildymo įstatymo projektus. Kokios permainos bus įgyvendinamos šiais pakeitimais?

Į mane kreipėsi Seniūnų ir Savivaldybių administracijos direktorių asociacijos dėl susiklosčiusios tradicijos, kai LSA pagrindinį vaidmenį vaidina merai. Norime, kad LSA sujungtų visas tris asociacijas. Jie nori ne šiaip būti pakviesti į LSA, bet tapti lygia teisiais LSA nariais. Buvau susitikusi su šių asociacijų vadovais, planuoju susitikti ir su LSA prezidentu, esame apie tai kalbėję ir su direktore Roma Žakaitiene, kad tokio bendradarbiavimo reikia. Nenoriu daryti jokių radikalių sprendimų ar perversmų, reikėtų susėsti visiems kartu, jei reikia, pakeisti teisės aktus. Asociacijos gali būti dėl tarpusavio bendravimo, bet ne tam, kad bendradarbiautų su administracijos direktoriais ar merais.

Viešojoje erdvėje vėl iš naujo pradėta intensyviai diskutuoti apie tiesioginius savivaldybių merų rinkimus. LSA oficialiai pasisako už tiesioginius rinkimus. Kokia Jūsų nuomonė šiuo klausimu?

Visi pasisako už tiesioginius merų rinkimus, bet patys merai to nenori. Taigi poreikio iš valdžios kaip ir nėra, poreikis ateina iš žmonių. Žmonės viliasi, kad jei tiesiogiai išrinks merą, tai į jį galės kreiptis visais klausimais, ir meras už viską atsakys, nuo jo žodžio daug kas priklausys. Bet jei merui daugiau galių nesuteikiame, nematau prasmės nieko keisti. Nors valdanciosios koalicijos programoje yra įrašytas pasiūlymas dėl tiesioginių merų rinkimų, bet pati Vyriausybė pasiūlymų neteikia. 100 Seimo narių pasirašytas įstatymo projektas merus daryti vykdomąja valdžia buvo pateiktas dar praėjusioje kadencijoje. Seimas po pateikimo jam pritarė, bet Teisės ir teisėtvarkos komitetas jau trejus metus neteikia jam išvados. Seime vykusioje konferencijoje buvo siūlyta, kad nereikia mero rinkti tiesiogiai. Visokių nuomonių buvo. Turime žmonėms pasakyti nemeluodami, nerąšdami pažadų į programas, neklaidindami jų esą tiesiogiai išrinktas meras turės teisę priimti didžiąją dalį sprendimų. Jei tiesiogiai išrinktas meras bus tik kaspinėliams perkirpti, o viskas bus palikta administracijos direktoriaus rankose, niekas nepasikeis. Dabar tarybose, kur partijos yra stiprios, meras turi daugiau galių. Bet kiek tokių savivaldybių tėra? Jei taip paliekam, tada turime pereiti prie dviartinės sistemos. Tada meras turėtų galių.

Kalbėjosi Ingrida Vėgelytė